

Utbildningsinspektion i Klöverträsk skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Luleå kommun och besökt Klöverträsk skola den 16 februari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen senast den 28 september, 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Klöverträsk skola, dels den information som samlats in under besöket. I Klöverträsk skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Klöverträsk skola

Tabell 1: Antal elever på Klöverträsk skola

Skolan	Antal elever
Grundskola	29

Klöverträsk skola ligger i byn Klöverträsk, cirka 4 mil från Luleå. Bygden är en gammal jordbruksbygd, som nu präglas av ett stort antal fåmansföretag inom olika branscher och ett rikt föreningsliv. Skolan tillhör Bergnäsets skolområde och de flesta elever går vidare till Bergskolan i år 7.

Skolan är organiserad i två arbetslag: ett lag med elever, förskoleklass – år 3 och ett lag med elever, 4 – 6. I nuläget finns det inte några elever i förskoleklass. Rektor har ansvar för all personal på skolan, pedagoger, städ/vaktmästare och kökspersonal. Skolan har en lokal skolstyrelse med föräldramajoritet.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

I den senast upprättade kvalitetsredovisningen för Klöverträsk skola - gällande 06/07 - finns ingen redovisning av resultatuppnående i något ämne. Skolinspektionen kan i material som inkommit efter besöket konstatera att resultatuppnående vid nationella prov i årskurs 5 för svenska, matematik och engelska 2007 ligger på 100, 90, respektive 90 %. Skolan hänvisar till extremt små elevgrupper som skäl till att statistik inte publicerats och analyserats på skol- eller gruppnivå.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I grundskoleförordningen anges att för varje ämne finns en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen skall sträva mot, och de mål som eleverna skall ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Vid Klöverträsk skola följs framförallt resultaten i svenska, matematik och engelska upp och dokumenteras. För övriga ämnen finns ingen tydlig sammanställning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas och läro-

planens krav i samtliga ämnen för årskurs 5.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver förbättra sitt arbete med att följa upp och redovisa elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet upprätta en individuell utvecklingsplan, skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Inför höstterminen 2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. Bestämmelserna innebär att de individuella utvecklingsplanerna inte längre ska vara enbart framåtsyftande utan också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs och även innehålla eventuella överenskommelser som träffats under utvecklingssamtalet.

Vid Klöverträsk skola finns individuella utvecklingsplaner. Dessa är dock av varierande kvalitet och relativt torftiga, det framgår inte vilka insatser som skolan ska vidta för att hjälpa eleven mot högre måluppfyllelse, målen är inte heller framåtsyftande och utvecklingsplanen omfattar bara sociala mål, matematik, svenska och engelska. Skolan ger ännu inte skriftliga omdömen - om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att de överensstämmer med kraven. I de utvecklingsplaner som utarbetas ska läraren ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i.

4 (12)

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

- 1.3.1** Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.3.2** Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i grundskolans kursplaner i årskurs 5.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

- 1.4.1** Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.4.2** Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska en elev ges stödundervisning, om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det tredje, femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Detta stöd är inte begränsat till vissa ämnen utan gäller alla ämnen. Rektor vid Klöverträsk skola anser vid intervju att skolan kan identifiera de ele-

ver som behöver särskilt stöd. Uppfattningen bland personalen är dock att elever i behov av särskilt stöd inte alltid får stöd i tillräcklig omfattning, beroende på begränsade resurser. Personalen anger även att resurser inte finns till elevassistent som skulle behövas.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla sitt arbete med elever i behov av särskilda stödåtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå målen.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om utredning visar att eleven behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid Klöverträsk skola upprättas ett förhållandevis stort antal åtgärdsprogram, finns för 11 av 29 elever vid skolan. Rektor anger vid intervju att åtgärdsprogram i princip endast upprättas i ämnena svenska, matematik och engelska, samt av sociala skäl. Åtgärdsprogrammets utformning brister i vissa fall vad gäller beskrivning av ansvarsområde, det vill säga vem som ansvarar för respektive insats inom skolan. Bedömningen av elevens behov bör utgå från ett helhetsperspektiv. Den fysiska utformningen av åtgärdsprogrammen utgör ett hinder då skrivutrymmet är onödigt begränsat. En ny mall för åtgärdsprogram har presenterats för Skolinspektionen, vilken dock återstår att implementera vid inspektionstillfället.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla sitt arbete med åtgärdsprogram så att de uppfyller författningarnas krav. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Den likabehandlingsplan som Skolinspektionen granskat har skolan utarbetat utifrån kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling. Från och med 1 januari 2009 regleras dock skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14a kapitlet skollagen samt i diskrimineringslagen. Enligt dessa båda lagar ska planerna upprättas årligen och innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. I efterföljande års planer ska också redogöras för hur de planerade åtgärderna har genomförts. Vid Klöverträsk skola har en väl genomarbetad likabehandlingsplan, upprättats mot bakgrund av Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Befintlig plan är dock inte uppdaterad i år, utan gäller för 2008 och i den saknas dessutom personal – elevperspektivet. Skolinspektionen bedömer att Klöverträsk skola i sitt arbete med att uppdatera planen/planerna i enlighet med ny lagstiftning, särskilt måste notera personal -

elevperspektivet, för att säkerställa att det även finns förebyggande arbete och rutiner för att hantera eventuella kränkningar personal - elev. För stöd i utformningen av likabehandlingsplan se Skolverkets allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2007:7).

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1. Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen är eleven garanterad ett visst antal undervisningstimmar. I grundskoleförordningen anges att för varje ämne finns en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen skall sträva mot, och de mål som eleverna skall ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret.

Tillsynen visar att eleverna vid Klöverträsk skola över lag har god tillgång till utbildning. Skolan har dock inte säkerställt att eleverna ges möjlighet att nå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Från årskurs 4 till 6 genomförs blockläsning av ämnet, vilket gör att vissa elever inte får möjlighet att studera ämnet förrän i årskurs 6. Eleverna har därmed inte möjlighet att nå målen i årskurs 5 i alla ämnen. Detta kan även få negativa följder både för elever som kommer till skolan och för elever som flyttar under årskurserna 4–6.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste förändra genomförande av undervisningen i hem- och konsumentkunskap så att alla elever ges förutsättningar att nå målen i årskurs 5.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk om det behövs anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas i stället för undervisning i svenska och kan därutöver anordnas som språkval, som elevens val, eller inom ramen för skolans val. Vid Klöverträsk skola finns elev med annat språk än svenska som modersmål. Eleven har bedömts vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk. Svenska som andraspråk anordnas dock inte för denna elev som eget ämne med behörig personal istället för undervisning i svenska. Insats ges istället via ordinarie lärare i form av stödundervisning. Skolinspektionen bedömer att Klöverträsk skola behöver vidta åtgärder så att svenska som andraspråk anordnas i enlighet med författningarna.

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (12)

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn är förtrogen med verksamheten och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektor har ansvaret för skolans resultat och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att undervisningen och elevvårdsverksamheten utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

Vid Klöverträsk skola är rektor ny och har ännu inte tagit ansvar för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen. Bristerna handlar främst om kvalitetsarbete kring uppföljning och utvärdering av verksamhetens resultat, men det gäller även rektors ansvarstagande över att undervisningen utformas så att alla elever får det stöd de behöver. Se tidigare skrivningar under 1.1, 1.5.2, 1.5.3, 3.1.3, 3.4.1 samt 3.4.2.

Skolinspektionen bedömer att rektor måste skaffa sig förtrogenhet och ta ansvar i enlighet med gällande krav. Tillräckligt med tid måste avsättas för uppdraget och fokus måste läggas på att samtliga elever ska ges möjlighet att nå de nationella målen.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att leda verksamheten i en mål- och resultatstyrd skola krävs en tydlig ansvarsfördelning, synliga beslutsvägar och en effektiv uppföljning av de resultat som uppnåts. Kvalitetsarbete innebär att bedöma resultat och måluppfyllelse, att analysera dessa resultat för att utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder samt utvärdera vidtagna åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs över tid.

Vid Klöverträsk skola saknas ett systematiskt kvalitetsarbete. Arbetet saknar strukturella och synliga analyser av resultatet. Mest påtagligt är att aktuell kvalitetsredovisning saknas, samt att resultat från nationella prov och diagnoser inte finns tillgängliga eller har analyserats. Intresse och förutsättningar finns dock för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste utveckla sitt kvalitetsarbete för att på sikt kunna förbättra sin måluppfyllelse.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje kommun och varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet samt varje kommunalt bedrivet fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kommuners kvalitetsredovisningar för föregående kalenderår skall vara upprättade senast den 1 maj. Aktuell kvalitetsredovisning saknas. Skolinspektionen bedömer att rektor måste se till att kvalitetsredovisning upprättas som ett led i skolans förbättringsarbete. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning se Skolverkets allmänna råd om kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18)

Umeå 2009-04-15

Ulf Pantzare

Katarina Sandling Jonsson